

GODATS KRISZTIAN – HAJDU ATTILA**Egy tűzifacsalás-sorozat felderítése
a Szegedi Rendőrkapitányságon**

A tapasztalt bűnügyeseknek a tél közeledte egyet jelent a tűzifacsalások megjelenésével. A Szegedi Rendőrkapitányság bűnügyi szolgálata részben a befektetett munkájának, részben *K. M.* nyomozó szerencsésének és szemfülességének köszönhetően derített fel egy behatárolható elkövetői kört, amelynek tagjai jelenleg előzetes letartóztatásban vannak.

2014. október 29-én *K. M.* hivatásos rendőr magáncélra tíz köbméter tűzifát rendelt egy weboldalon megjelenő hirdetésben megadott telefonszámon. Pár nap elteltével kapott választ, e szerint a rakomány Szegeden van, szállításra készen. Később meg is érkezett a tűzifa, amely ránézésre is kevesebbnek tűnt az eredetileg meghatározott mennyiségnél, miközben a vételár változatlan maradt. A helyszínen *K. Cs.*, *R. I.*, *K. M.* és *N. F.* jelent meg, a tapasztalt bűnügyesnek pedig nyomban beugrottak a korábbi nyomozások személyleírásai, és azonnal össze is állt a kép. Erősítést kért, és egyben rendőri intézkedést kezdeményezett, ennek következtében sor került a négy férfi elfogására, előállítására.

A nyomozó gyanúja gyorsan beigazolódott. A lefolytatott szemle során megállapítottuk, hogy az elkövetők nem véletlenül használtak zárt rakterű járművet: annak belső részén a rakteret teljes szélességében lefedő, fémkerettel megerősített pozdorjalap volt, amely szűkítette a rakodóteret. A zárt gépjárműre azért volt szükség, hogy ne derüljön ki a turpisság, a hátsó ajtón tekintve ugyanis nem ellenőrizhető a mennyiség, a sértettek többsége akkor jött rá a csalásra, amikor utólag lemérték a kapott fát. Több esetben a szomszéd, családtag jelezte a sértetteknek, hogy a kifizetettnél jóval kevesebb a fa.

A szemle során olyan iratokat, feljegyzéseket foglaltunk le, amelyek arra utaltak, hogy a tettesek huzamosabb ideje követhetnek el csalás bűncselekményeket. Továbbá a járműből lefoglaltuk a használt mérőeszközt, egy fekete műanyag hordót, benne a méréshez használt súlyokat.

A gyanúsítottak közül *R. I.* és *N. F.* részleges beismerő vallomást tett. A lefoglalt feljegyzések, illetve a telefonokban található sms-ek, illetve beszerzett híváslisták alapján kezdődhetett a „szélesítés”. A további bűncselekmények megelőzése érdekében a sajtóban nyilvánosságra hoztunk egyes részleteket.

A nyomozás során eddig beszerzett adatokat értékeltük, elemeztük, verziót állítottunk fel, miszerint sorozat-bűncselekménnyel van dolgunk, továbbá hogy a négyfős társaságból mindössze két állandó tagja lehet az elkövetői körnek. Feltételeztük, hogy a társtettesek a pakolás és a sofőrködés tekintetében alkalmi vagy időszakos jelleggel kerülnek „munkakapcsolatba” a bűncselekmények értelmi szerzőivel, megszervezőivel. E szervezők az említett munkákra hajléktalan életvitelű, illetve szociálisan lecsúszott, a társadalom perifériáján lévő embereket szerveztek be.

Az átláthatóság, eredményesség érdekében a Szegedi Rendőrkapitányságon egy nyomozó foglalkozott a tűzifacsalás jellegű ügyekkel.

Kijelenthető, hogy az intézkedés sikeres volt, így további ügyeket egyesíthettünk az alapügyhöz. Fényképről történő felismerésre bemutatások után megalapozottá vált a gyanú a már ismert elkövetői kör vonatkozásában.

Három bűnügyben különböző szegedi lakosok ugyanazon internetes hirdetőportálon *F. P.*, *T. A.* és *Sz. A.* álneveken feladott hirdetésekben megadott telefonszámokon rendelték tűzifát. A megalapozott gyanú szerint a gyanúsítottak az előzetesen megbeszélt mennyiség felét-harmadát adták át a sértetteknek a ténylegesen kifizetett helyett. A csalásra mindhárom esetben csak a lerakodás utáni saját méréskor derült fény. Az elkövetőket természetesen ezután nem sikerült elérni, vagy különböző kifogásokkal lerázták magukról a felelősséget. A három cselekménnyel háromszáztizenötezer forint kár keletkezett. A megrendelésekről, illetve a kifizetésről bizonylat, számla, illetve egyéb bizonyító erejű okirat jellemzően nem készült.

Szintén a szélesítés érdekében megkereséseket küldtünk a környező megyék rendőrkapitányságainak, kértük, hogy ha ismeretlen tettesek által, hasonló cselekmények elkövetése miatt indult nyomozásokban felismerik a terhelteket, küldjék meg egyesítésre az ügyeket. A megkeresések alapján három hódmezővásárhelyi, egy orosházi és egy tótkomlói ügyet sikerült felderíteni, de további egyesítendő ügyek várhatók.

Nem csak a felismerésre bemutatások vezettek eredményre. További ügyeket sikerült felderíteni oly módon, hogy a sértettek ugyanazokat az álneveket, telefonszámokat adták meg feljelentésük során, amelyek a korábbi nyomozásokban is felvetődtek.

A nyomozás során igyekeztünk a telefonszámok, az elkövetéshez használt járművek vonalán haladva újabb információkhoz jutni. A tettesek az elkövetéshez több – feltehetően bérelt – járművet is használtak.

Megállapítottuk továbbá, hogy jellemzően fiktív adatokkal adták fel a hirdetések, és más előfizetőkhez tartozó mobilszámokat használtak. Az elkö-

vetés közben bátran improvizáltak, így például egyszer az egyik sértettnél szert tettek egy műanyag hordóra, amelyet aztán megtartottak, és később is a fa súlyának „mérésére” használtak. A műanyag hordós módszer lényege a mérés, a mérőeszköz manipulálása volt. A szemle során a hordó aljából súlyok kerültek elő. Egy másik, a „pozdorjalapos” módszernél kínosan ügyeltek arra, hogy ők maguk pakolják le a fát. A fát szétterítve – így többnek látszott – és olyan vehemenciával dobálták le, hogy a vevő meg se próbáljon közel menni a járműhöz. Esetenként megkérték a sértetteket, hogy húzódjanak hátrább, „nehogy véletlenül rájuk essen a fa”, vagy épp egy pohár vizet kértek. A mérés ilyenkor úgy történt, hogy mérőszalaggal lemérték, kőbölték a fát, csak éppen tűzifaként adták el a raktér szűkített részén lévő levegőt is. A járművek oldalajtóját értelemszerűen sosem húzták el.

Természetesen felvetődött a tűzifa eredete is. Jelenleg nem áll rendelkezésünkre olyan adat, amelyből arra lehetne következtetni, hogy lopott fát használtak fel a csalásokhoz. A tűzifát feltehetően legális forrásból, nem bűncselekmény elkövetésével szerezték be.

A nyomozásból számos következtetést, tanulságot vonhatunk le. Kijelenthető, hogy a hasonló jellegű ügyekben nem lehet helyi szinten gondolkodni. Értem ezen, hogy az elkövetők jellemzően utazó bűnözők, több várost, megyét járnak be.

Jelen eljárásban a felderítés során döntően a felismerésre bemutatások vezettek eredményre, de nem minden elkövető vonatkozásában hoztak eredményt. Ennek több oka lehet. Egyrészt az emléknyomok elhalványulása, másrészt az elkövetői körben fellépő változások.

A nyomozást talán leginkább az nehezítette meg, hogy a bűncselekmények szervezői – feltehetően célzatosan, a felderítés, bizonyítás ellehetetlenítése szándékával – folyamatosan változtattak. Nemcsak a tette társakat váltogathatják, hanem az általuk használt fiktív neveket, telefonszámokat, járműveket, de még a módszereket is. Egyszer azonban minden sorozat megszakad, és ha már megszakadt, abból kell kiindulni, hogy az a sorozat „hosszú” lehetett. Minél több a bűncselekmény, annál több a felkutatni való bizonyíték. Nekünk pedig az a feladatunk, hogy a nyomozás során begyűjtsünk minden adatot, információt, így egy az elkövetők által elnézett részlet, vagy éppen a pontosan jegyzőkönyvezett személyleírások, egy sikeres felismerés hozhatja meg az eredményt, alkot válaszfalat a felmentő, illetve az elmarasztaló ítélet között.